

Kaj Mogensens prædiken 1. søndag i fasten

Taler

Kaj Mogensen
Sognepræst

Sted

Hvidbjerg Vesten Aa, Ørum og
Lodbjerg Kirker

Omstændigheder

Denne prædiken indgår i prædikensamlingen, "Liv og tro. Prædikener" (2014), der indeholder prædikener, som Kaj Mogensen har holdt gennem 26 år som sognepræst i Hvidbjerg Vesten Aa, Ørum og Lodbjerg Kirker. Derfor kendes denne prædikens præcise datering ikke, hvorfor prædikensamlingens udgivelsesår er sat som dato.

Prædikentekst

Lukasevangeliet kapitel 22, vers 24-32

Salmer

Gud ske tak og lov
Kain, hvor er din bror
Talsmand, som på jorderige
Dybt fornedres skal enhver
Hil dig, Frelser og Forsoner

1

Afmagtens magt

Der er en nøje sammenhæng mellem Guds billede og menneskesyn. Guds måde
5 at være Gud på og vor måde at være mennesker på er inderligt forbundne. Det
glade budskab om vore synders nådige forladelse for Jesu Kristi skyld frigør os til
et liv i kærlighed. Det begynder med Guds kærlighed, det udfolder sig i vor
kærlighed til Gud og til vort medmenneske. Vi skal hverken frelse os selv eller
verden, men vi skal leve som frelste mennesker. Vi skal i vort liv leve det ud, som
10 Gud har gjort os til. Det er den selvhengivende kærlighed som gave og opgave,
alt i kristentroen samler sig om.

Det syn har præget den verden, hvori kristentroen har været forkyndt. Det har
givet sig nedslag i digtningen. I kan læse H.C. Andersens *Hun duede ikke* om
15 vaskekonen, som de fine borgere så ned på, men som satte sit liv til i kærlighed
til sit barn. De mennesker, der troede, at de var så betydningsfulde, sagde om
hende: "Hun du'r ikke," men ved hendes grav sagde Gud med en gammel kones
stemme: "Hun duede – lad så hele verden sige. Hun duede ikke."

20 Den svenske børnebogsforfatter Astrid Lindgrens fortællinger er også dybt
berørt af det kristne menneskesyn. Emil fra Lønnebergs bedste ven, gårdskarlen

Alfred, skærer sig i tommelfingeren. Der går blodforgiftning i. Alfred burde køres til doktoren i Mariannelund, men så kommer den værste snestorm, som nogensinde har været i Småland, og Emils far siger til Emil: "Det går ikke Emil, det ved du godt."

Alfred er nu syg til døden. Sidst på natten får Emil slæbt Alfred ud i slæden og spænder hesten for. Hesten hedder Lukas, ligesom søndagens evangelist. Emil får slæden gennem snedriverne: "Man bliver stærk, når man skal," forklarer Emil Lukas. Han kunne have sagt: Kærligheden rummer en styrke, for den "tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt." Kærligheden kan give en lille dreng styrke til at få sin dødsyge ven gennem snedriverne til doktoren i Mariannelund. Det er den selvhengivende kærlighed. Emil skal ikke tage sig sammen til den. Den kommer af sig selv og frigør uanede kræfter. Det er den selvhengivende kærlighed, som Jesus taler om, og som han lever ud – også i døden: "Større kærlighed har ingen end den at sætte sit liv til for sine venner" (Joh 15,13).

Alfred når frem til doktoren i Mariannelund. Emil havde troet, at Alfred ville blive rask, så snart han kom til doktoren, men da han nu så, at doktoren rystede på hovedet, blev han bange. Sæt det var for sent. Da bønfuldt Emil med gråd i stemme doktoren: "Du må få min hest, hvis du kan gøre ham rask." "Jeg skal gøre, hvad jeg kan," sagde doktoren, "men jeg lover ikke noget." Doktoren skal så skære i Alfred. "Jeg tror, han er lidt bange," sagde Emil, "det er måske bedst, at jeg bliver hos ham." Doktoren nikkede: "Ja, når du kan klare at få ham herhen, så klarer du vel også det her," sagde han. Alfred hverken skreg eller græd. Det var kun Emil, der græd lidt, men ganske stille, så ingen mærkede det.

Der er en magt, en livgivende styrke i den kærlighed, der sætter livet ind for andre. Man taler tit om, at Gud er kærlig og almægtig, som var det to forskellige sider af Guds væsen og Guds handlinger. Men sådan er det ikke. Hos Gud er kærlighed og magt det samme. Gud udøver sin magt ved at elske. I Guds kærlighed er hans magt. Og kærligheden er selvhengivende og opofrende.

Derfor vender kristentroen den naturlige menneskelige forestilling om religion på hovedet. Det er ikke os mennesker, der skal ofre til Gud. Vi skal ikke forsone ham. Det er Gud, der ofrer sig for os, for at give os lyst og lykke til at ofre os for hinanden. Derfor er Guds magts højdepunkt Jesu korsoffer. Det er den selvhengivende magt, der kalder mennesker til at være medarbejdere på hinandens lykke. I den kærlige magt opdager vi, at vi bliver til som mennesker i

indbyrdes kærlighed ved at have det sindelag, som hører livet i Jesus Kristus til. Han ydmygede sig selv og blev lydige til døden, ja døden på et kors (Fil 2,6-11).

Der er også en anden slags magt. Den er ikke selvhængivende, men
65 selvhævdende. Den skænker ikke livsmod til de små, men får dem til at græde. Den kunne ikke drømme om at køre en dødssyg mand gennem den værste snestorm i Småland til doktoren i Mariannelund. Det er den magt, der kun vil sig selv, og som derfor mister sig selv. Det er en magt, som betjener sig af vold og list, undertrykkelse eller overtalelse. Det er en magt, der er forbundet med frygt
70 – frygten for at tabe ansigt, indflydelse, ære, penge.

Den, der udøver den slags magt, kan også være velgører og give gaver, men det er for at blive hyldet og æret og for at bringe mennesker ind i et afhængighedsforhold. Den magt kan for en stund se blændende ud, men al
75 erfaring viser, at den har sin tid. Verdens magt vil vare, så længe verden står. Mennesker vil søge og udøve den magt, så længe vi lever "Østen for Eden". Den magt er også en fare for hver af os.

I søndagens bibelfortælling er vi samlet med Jesus til hans sidste måltid på denne
80 jord. Det er hans afskedsmåltid: "Jeg har inderligt længtes efter at spise dette påskemåltid med jer." Han tog brødet, takkede, gav dem det og sagde: "Dette er mit legeme, som gives for jer," og han tog bægeret med vin og sagde: "Dette bæger er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer."

85 Hans legeme og blod for os. Hans død til liv for os! Han ikke bare får os frelst gennem snedriverne. Han hengiver sit liv for os, han rækker os sit livs betydning, og han rækker os sin døds betydning. Han forsoner os med Gud. I hans ene offer bliver kærligheden levende i vore hjerter. Det er hans kærlighed, som blidt tager os i sin favn og som bærer os gennem døden til nyt liv. Hele verden, alle
90 mennesker, skaberværket, selv Judas tog Jesus med sig i sin død ind til nyt liv.

Her hvor han rækker dem al sin kærlighed, begynder de gudhjælpemig (det skal forstås bogstaveligt: Gud-hjælp-mig) at strides om, hvem der er størst. Har de slet ikke fattet, hvad han siger til dem, hvad han gør for dem? For de bringer
95 denne verdens syn på magten ind i hjertet af den kristne menighed. Hænder det ikke også, at kærligheden og magten går hver sin vej for os? I familien, i samfundet, ja, selv i kirken kan magt og kærlighed skilles ad, så der opstår strid og ballade. Så tror man, at der i forhold til Gud er forskel på mennesker. Så kan

100 man i kirken tænke mere på ledelse end på tjeneste, så kan man tænke mere i
strukturer og økonomi end i kærlighedens evangelium og kærlighedens
gerninger. I stedet for at være noget anderledes, en udfordring til denne verden,
til det verdslige samfund, bliver det omvendt. Jesus siger: Sådan skal det ikke
være. Den sande magt består i at give afkald på ydre magt. Det vil sige at gå ind
105 under kærlighedens magt.

Den magt kan vi først udøve, når den er skænket os af Jesus Kristus. Når den
magt binder os, oplever vi, at vi er virkelig frie. For så skal vi ikke længere gå og
tænke på, hvad vi er i andres øjne. Det eneste, der betyder noget, er, hvad vi er i
110 Guds øjne. Grundtvig sammenligner kærlighedens magt med en kæde af
kærminder. Kærminder er små blå forårsblomster – i slægt med forglemmigejer:

Ja, kæden af kærminder
man sagtens prise tør:
115 jo, stærkere den binder,
des friere den gør.
jo længer den mon vare,
des mindre står den fare,
des gyldnere den bli'r. (Grundtvig 1834, Højskolesangbogen 88).

120 Det er i dette digt, at Grundtvig ganske kort og sandt udtrykker, hvad der må
gælde for al undervisning – også i kristendom:

og han[og hun] har aldrig levet.
125 som klog på det er blevet,
han [hun] først ej havde kær

For frihed er ikke, at vi kan gøre, hvad vi har lyst til måske på bekostning af
andre. Frihed er at være bundet af kærlighedens fuldkomne bånd. Bundet til
130 Gud, bundet til sit medmenneske. Frihed til at modtage og give kærlighed.

Den magt, som er ét med kærligheden, er kun fuldkomment levet ud én gang på
jorden af ét eneste menneske: Jesus Kristus. Han er blandt os som den, der
tjener. Han giver os sit liv, sin død, sin opstandelse, sit nærvær i Ånden for at
135 føre os gennem alle livets snedriver til frelse og nyt liv. Han afslører, dømmer og
udfordrer magtskyge og egenkærlige disciple. Han kan, hvad han skal, han vil,
hvad han skal. Og det er kun det gode. Han elsker os uden forbehold, hans

140 kærlighed er grænseløs. Han er Menneskesønnen, som ikke er kommet for at
lade sig tjene, men for at tjene og give sit liv som løsesum for mange. Det vil sige
for alle – og dermed også for os.

145 Det står fast. Han fører hele den faldne jord frem til genoprettelse. Han
forsoner alt og genopretter hele det skabte og faldne skaberværk. Hans
kærlighed vælter klipper og får isbjerge til at smelte. Det er den guddommelige
bevægelse.

150 Men skal vi have glæde af den i dette liv, skal vi lade hans måde at være til på
præge os, så må der være en sammenhæng mellem, hvad han er for os, og hvad vi
er for hinanden. Det rige, han overdrager os, er evig kærlighed. Hans løfte er, at
vi engang skal holde nadver med ham igen i hans Faders rige. Vi kan ikke af os
selv tage os sammen til at være ydmyge. Og tit kan hovmod skjule sig bag
ydmyghed. Det begynder med, at Gud i Jesus bøjer sig mod os og rækker os al
sin kærlighed. Nåde over nåde! Aldrig "noget for noget." Og i og med denne
155 gave får vi også øje på opgaven: At række hans selvhengivende kærlighed videre i
vort daglige liv med hinanden. Retningen er givet – så er det op til os at bruge
kærlighedens fantasi.

Kilde

160 Kaj Mogensen: "Liv og tro. Prædikener", s. 56-61. Aros. 2014

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

165 1. søndag i fasten, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kaj-mogensens-praediken-1-sondag-i-fasten>

170

175